

Вулиця Ліспенард

1

В одинадцятій квартирі була лише одна шафа, але тут, за розсувними дверима, виявився невеличкий балкон, а з нього добре було видно на балконі будинку напроти чоловіка з сигаретою в футболці і шортах, хоч був уже жовтень. Вілем підняв руку, ніби вітаючись, але той не відреагував.

У спальні Джуд рипав дверцятами шафки, зачиняючи та відчиняючи їх, коли Вілем увійшов до кімнати:

— Лише одна шафа, — сказав він.

— Усе гаразд, — відказав Вілем. — Мені однаково нічого до неї класти.

— Мені теж.

І усміхнулися один до одного.

А ріелторка ходила й оглядала квартиру разом з ними.

— Нам вона підходить, — сказав їй Джуд.

Та в офісі ріелтерської агенції виявилось, що квартиру вони не зможуть орендувати.

— Чому ж ні? — допитувався Джуд.

— Ви удвох не заробляєте стільки, щоб сплатити оренду на півроку вперед, і у вас немає заощаджень, — ураз досить лаконічно відповіла ріелторка. Вона вже встигла перевірити кредитоспроможність хлопців, їхні банківські рахунки. Щось непевне завбачила жінка в тому, що двоє двадцятилітніх молодиків, які не були коханцями, хотіли винаймати однокімнатну квартиру в дещо одноманітному, та досить дорогому районі Двадцять П'ятої вулиці.

— А може, хтось стане вашим гарантом і підпише папери? Ваш начальник чи батьки?

— Наші батьки померли, — швидко відповів Вілем.

Ріелторка зітхнула:

— Тоді вам варто знизити запити. Ті, хто займається будинками такого класу, не здадуть вам житло за такі кошти, — і зараз же підвелася, даючи знати, що розмову завершено, й недвозначно поглянула на двері.

А от коли цю історію переповідали Джей-Бі та Малкольму, вона вже набрала комічного вигляду. Виявляється, на підлозі вони бачили слід мишей, чоловік на балконі протилежного будинку буцімто був ексгібіціоністом, а ріелторка образилася, бо намагалася фліртувати з Вілемом, а він на те не повівся.

— Та хто захоче жити на розі Двадцять П'ятої та Другої? — запитав Джей-Бі.

Зараз вони сиділи в Чайнатауні* в ресторатії «Фо В'ет Хионг», куди вибиралися двічі на місяць, щоб пообідати. Насправді кухня тут не була першокласною — фо був дивно солодкуватим, лаймовий сік мав якийсь мильний присмак, і після кожних посиденьок хоч одному з них ставало зле. Та вони все одно приходили сюди і за звичкою, і по потребі. За п'ять доларів у «Фо В'ет Хионг» можна було замовити миску супу або сандвіч, 8–10 доларів коштувала величенька

* Чайнатаун, Іст-Сайд, Маленька Італія, Дакота, Сохо та ін. — невеликі райони в Нью-Йорку.

основна страва, а половину її можна було забрати з собою додому на вечерю, чи щоб з'їсти вже наступного дня. Один лиш Малкольм не здужав з'їдати всю основну страву й ніколи не забирав нічого з собою додому; поївши, він відсунув ще не порожню миску в центр столу, щоб завжди голодні Вілем і Джей-Бі могли доїсти, що там лишалося.

— Звісно, що не хочеться жити на розі Двадцять П'ятої та Другої, Джей-Бі, — терпляче пояснював Вілем, — та насправді вибору катма. Пам'ятай, у нас немає грошей.

— Я не розумію, чому би вам не лишитися на тому самому місці, — зараз Малкольм копірсався у своїй тарілці, совав туди-сюди гриби з тофу, а Джей-Бі з Вілемом спостерігали збоку. Цю страву він завжди тут замовляв: устриці з підсмаженим тофу і гливами в густому коричневому соусі.

— Та ж я не можу. Пам'ятаєш? — сказав Вілем. За останні три місяці він пояснював те саме Малкольму вже разів із десять. — До Меріта переїжджає його бойфренд і мені треба вибиратися.

— А чому саме ти маєш вибиратися?

— А тому, Малкольме, що на договорі про оренду стоїть ім'я Меріта, — пояснив Джей-Бі.

— А-а, — проказав Малкольм і трохи помовчав. Він частенько забував про неважливі деталі й не переймався, коли хто на нього сердився за забудькуватість. — Ну, добре, — нарешті пересунув гриби на центр столу. — Але ж ти, Джуде...

— Малкольме, я ж не можу жити в тебе вічно. Коли-небудь твої батьки мене таки приб'ють.

— Батьки тебе люблять.

— Я радий, що ти так кажеш, але якщо я не переберуся, то більше не любитимуть.

З чотирьох друзів лише один Малкольм жив удома, і, як Джей-Бі полюбляв говорити: «Якби в мене був такий дім, я теж там завжди жив би». У будинку не було насправді

нічого видатного, до того ж він був скрипучим і не вельми доглянутим — якось навіть Малкольм загнав скабку, просто провівши рукою по поручнях, — але ж дім був просто величезним, справжнісінький тобі міський особняк Верхнього Іст-Сайду. Сестра Малкольма Флора, на три роки за нього старша, нещодавно переїхала зі своїх кімнат на цокольному поверсі, і там оселився Джуд — звісно, тимчасово: батьки Малкольма планували перебудувати приміщення на офіс літературної агенції його матері; а тому Джудові (якому надто важко долати ті сходи) треба було підшукувати для себе інше житло.

А отже, цілком природно винайняти помешкання разом із Вілемом, адже вони ще з коледжу були сусідами по кімнаті. Перший рік учотирьох жили в блоці з двома кімнатами: в спільній кімнаті стояли письмові столи зі стільцями й диванчик, який подарували тітки Джей-Бі і привезли вантажівкою «U-Haul», а в другій, набагато меншій, стояли два двоярусні ліжка. Там було так тісно, що, лежачи на протилежних ліжках, Малкольм і Джуд, що спали внизу, могли потиснути один одному руки. Малкольм і Джей-Бі ділили одне ліжко, Джуд із Вілемом друге.

— Це чорні проти білих, — казав Джей-Бі.

— Джуд не білий, — відповідав Вілем.

— А я не чорний, — додавав Малкольм, більше щоб подразнити Джей-Бі, аніж вважаючи так насправді.

— Ну, а зараз, — говорив Джей-Бі, підсовуючи своєю виделкою тарілку з грибами поближче, — і сказав би я, що ви обидва можете пожити в мене, та вам, хай йому грець, це зовсім не сподобається.

Він жив у просторому брудному лофті будинку в італійському кварталі, повному дивних покручених переходів, які заходили в глухі закутки, та гіпсокартонових недобудованих простінків, а належав лофт їхньому товаришеві по коледжу Езрі. Це був не дуже обдарований художник, але такому й не

потрібно бути майстерним, бо, як любив нагадувати Джей-Бі, йому не доведеться все життя тяжко гарувати. І не лише ж йому самому, а й дітям, і дітям дітей можна буде ніколи не працювати: впродовж поколінь їм можна буде клепати не потрібні, нікчемні вироби, які ніхто не купуватиме, та все одно вони зможуть за дурничку придбати найкращі картини, які тільки побажають, непотрібно величезні лофти в центрі Мангеттена*, зможуть їх засмічувати своїми нездалими архітектурними задумками, а коли їм набридне врешті мистецьке життя, а Езрі, на думку Джей-Бі, воно точно набридне, то тоді варто їм буде лише зателефонувати своїм повіреним юристам, і вони просто з неба отримують таку суму, про яку чотирьом друзям (певне, окрім Малкольма) в житті годі навіть мріяти. Тим часом знайомство з Езрою було корисним, і не тільки тому, що він дозволив жити в лофті Джей-Бі та ще кільком шкільним товаришам — бувало, що троє-четверо їх жило в тих закутках; а ще він був добрим та досить щедрим хлопцем, час від часу влаштовував непомірні вечірки, де можна було від пуза пригоститися найдками, випити й навіть покурити травички.

— Ану, чекай-но, — промовив Джей-Бі, відклавши палички для їди вбік. — Я щойно згадав, там у журналі хтось питав про оренду, нібито тітчина квартира, чи щось таке, десь на околиці Чайнатауна.

— І скільки? — поцікавився Вілем.

— Можливо, задарма, вона не знає, скільки й заправити. Але хоче, щоб жив хтось добре знайомий.

— То як, спробуєш замовити добре слівце?

— Краще я вас познайомлю. Зможеш завтра приїхати до офісу?

Джуд зітхнув.

— Я не зможу вирватися, — він поглянув на Вілема.

* Мангеттен, Квінс; Бруклін, Бронкс — основні частини Нью-Йорка.

- Не турбуйся, в мене вийде. О котрій?
- Думаю, під час ланчу. О першій.
- Я прийду.

Вілем ще не наївся, однак лишив гриби для Джей-Бі. По-чекали всі ще якусь хвилю, бо зазвичай Малкольм замовляв і морозиво з джекфрутом, досить гарний пункт у меню ресторанчика, набирив собі ложку-другу, а потім решту доїдали друзі, та цього разу обійшлися без морозива, вони отримали чек, вивчили його уважно й розділили на всіх до останнього долара.

Наступного дня Вілем прийшов до офісу Джей-Бі. Той працював адміністратором у впливовому невеликому журналі в Сохо, який висвітлював події мистецького життя центру міста. Взагалі-то ця посада була лише однією зі сходинок більшого стратегічного плану; як він одного вечора розповів Вілему, що задумав заприятелювати з кимсь із редакторів і потім переконати знімати його власні роботи для журналу. На це виділив шість місяців, і з них попереду мав ще три.

На роботі у Джей-Бі завжди був напускний вираз невіри: і в те, чи варто йому взагалі працювати, і в те, як це досі ніхто не здогадується, що він має унікальний талант. Адміністратор з нього був недолугий. Телефони безугавно дзеленчали, а він рідко на ті дзвінки відповідав. У будівлі мобільний зв'язок був не налагодженим, і якщо комусь із друзів справді треба було до нього самого додзвонитися, то доводилося дотримуватися певної кодової системи: два дзвінки, відключитися, зателефонувати знову. Та навіть тоді він міг не взяти слухавки, адже під столом його руки займалися справою: там під ногами стояв чорний поліетиленовий мішок на сміття, повний чорного волосся, а він сплітав з нього джгутики.

Як Джей-Бі сам казав, нині в нього настав «волосяний період». Нещодавно він вирішив покинути тимчасово живопис і взятися за скульптури з чорного волосся. І вони утрюх мусили щовихідні плентатися за Джей-Бі по голярням, перукарням та салонам краси Квінса, Брукліна, Бронкса та Мангеттена, чекали, доки він заходив усередину й випрошував у власників обрізки волосся та щетини, які всі зазвичай змітали й викидали. А потім волочили неоковирний і зростаючий вантаж вулицями. Його перша робота мала назву «Булава», для неї він обдер тенісний м'яч, розрізав навпіл, наповнив піском, намастив клеєм та довго качав по чорному волосю, аж доки фігура не обросла неначе водоростями-хвилями. В роботі «Квотідіен» (на латинський манер «Щоденне») були зібрані укриті щетинками звичні предмети: степлер, лопатка, чашка. А тепер же він узявся до грандіозного проекту, про який навіть друзям відмовлявся розповісти, говорив лише натяками; спершу він мав вичісувати і сплітати нескінченно довгу волохату косу з чорного волосся. Минулої п'ятниці його друзі спокусилися обіцяними піцою та пивом, мучилися годинами монотонної роботи, але зрозумівши, що ні піци, ні пива не дочекаються, сердиті, проте не дуже й здивовані, втекли.

Той волосяний проект сидів усім їм у печінках, крім хіба Джуда. Він вважав ті витвори славними, і що коли-небудь їх визнаватимуть як видатні. На знак вдячності йому було вручено волохату щітку для волосся. Та ось виникла надія, що друг Езриноного батька зацікавився нею, може, захоче купити, і Джей-Бі щітку забрав, та так і не повернув, навіть коли сподівання на зацікавлення розтанули. Волосяна затія була невдалою ще з інших причин: якось увечері вони знов узялися «прочісувати» Маленьку Італію в пошуках волосся, і Малкольм бовкнув про те, що волосся смердить. Не сказати, щоб чимось бридким, та запах справді відчувався: це був якийсь масний металевий душок немитої шкіри. Зараз же